



# RESUMO PROTOCOLO TDAH

Protocolo completo nesta ligazón:

[https://www.edu.xunta.gal/portal/sites/web/files/protected/content\\_type/advertisement/2014/07/02/libro\\_tdah\\_definitivo\\_16-06-14.pdf](https://www.edu.xunta.gal/portal/sites/web/files/protected/content_type/advertisement/2014/07/02/libro_tdah_definitivo_16-06-14.pdf)

## Índice

<b>1. Que é o TDAH?</b> .....	<b>2</b>
1.1 Tipos de TDAH.....	2
1.2 Causas da TDAH .....	3
<b>2. Manifestacións e síntomas do TDAH.....</b>	<b>3</b>
2.1. Manifestacións relacionadas coa inatención.....	3
2.2. Manifestacións relacionadas coa hiperactividade.....	4
2.3. Manifestacións relacionadas coa impulsividade .....	5
2.4. Manifestacións relacionadas co funcionamento escolar.....	5
2.5. Manifestacións relacionadas co funcionamento socioemocional.....	6
<b>3. Pautas e estratexias de intervención para o equipo educativo .....</b>	<b>6</b>
3.1. Estilos docente do profesorado .....	7
3.2. Localización da alumna ou do alumno na aula. ....	7
3.3 Organización da mesa .....	7
3.4 Consensuar normas de convivencia básicas na aula .....	7
3.5 Adaptacións ordinarias do currículo.....	7
3.6 Os compañeiros. A titoría entre iguais. ....	8
3.7 Tarefas na aula e deberes para a casa.....	9
3.8 As estratexias expositivas do profesorado na aula.....	9
3.9 Como deben ser a avaliación, os exames e/ou probas escritas?.....	10
3.10 Uso da axenda.....	10
3.11 Estratexias para mellorar a atención na clase. ....	11
3.12 Estratexias para mellorar a motivación e a autoestima. ....	11
3.13 Estratexias para controlar e mellorar a conduta.....	11
3.14 Estratexias para mellorar a reflexividade. ....	12
3.15 Compartir responsabilidades na aula. ....	13
3.16 Estratexias de intervención nas dificultades específicas da aprendizaxe. ....	13
3.17 Outras técnicas e programas de modificación de conduta e mellora cognitiva. ....	13
3.18 Realizar entrevistas regulares entre o profesorado e a familia.....	13

# 1. Que é o TDAH?

O **trastorno por déficit de atención con hiperactividade** é un **trastorno do neurodesenvolvemento de carácter neurobiolóxico** orixinado na infancia e que afecta ao longo da vida, **que se caracteriza** pola presenza de tres síntomas típicos: **déficit de atención, impulsividade e hiperactividade motora e/ou vocal**.

Identifícarase como un trastorno cando estes síntomas ou os comportamentos que se derivan se observen con moita maior frecuencia e intensidade que nos nenos/adolescentes de igual idade e interfiran na vida cotiá presentes en dous ou máis contextos: na casa, na escola ou a súa contorna en xeral. Débese ter en conta que non todos os nenos e nenas con este trastorno manifestan os mesmos síntomas e coa mesma intensidade (podendo presentarse como leve, moderado ou grave)

- A **desatención** obsérvase pola existencia de comportamentos como a dificultade para manter a concentración nas tarefas, a falta de perseveranza durante a súa realización e a desorganización.
- A **impulsividade** ten que ver coas actuacións sen pensar nas consecuencias, coa procura da recompensa inmediata, así como á dificultade para agardar polos beneficios que se demoran no tempo.
- A **hiperactividade** refírese ao exceso de mobilidade e á inquietude constante (nas persoas adolescentes e adultas afectadas por TDAH só permanece, habitualmente e de maneira interna, a inquietude).

As manifestacións características do TDAH danse nos distintos ámbitos nos que a persoa afectada se desenvolve (na familia, na escola, no traballo, cos iguais, nas actividades de lecer, etc.), aínda que adoitan variar e ser diferentes dependendo do contexto.

Pode acontecer que os signos do trastorno sexan leves ou mínimos naquelas situacións nas que a persoa afectada está a recibir recompensas ou incentivos constantes, en situacións novas ou prateiras, ou cando está baixo unha estreita supervisión. Pola contra, fanse máis notorios os síntomas naquelas situacións nas que a actividade é monótona e pouco motivadora e cando o froito ou o resultado desta non se produce de forma inmediata.

## 1.1 Tipos de TDAH

Debemos ter en conta que non todo o alumnado con este trastorno manifesta os mesmos síntomas e coa mesma intensidade (podendo, como xa sinalamos presentarse como leve, moderado ou grave)

No Manual de Diagnóstico e Estatístico dos Trastornos Mentais (DSM-V), publicado pola American Psychiatric Association, diferéncianse tres tipos de presentacións do TDAH:

**1- Presentación combinada.** É a máis habitual, e nela, tanto os síntomas de inatención como os de impulsividade-hiperactividade danse nun grao excesivo para o nivel evolutivo da persoa.

**2- Presentación predominantemente hiperactiva-impulsiva.** Neste tipo predominan os síntomas de impulsividade e/ou hiperactividade, mentres que os síntomas de inatención teñen unha menor presenza. Esta presentación é a máis frecuente nas nenas e nos nenos de menor idade.

**3- Presentación predominantemente con falta de atención.** Nesta presentación existe unha maior presenza dos síntomas de inatención. Nalgúns casos apréciase que a presentación predominantemente inatenta se dá sen a presenza notoria de impulsividade e hiperactividade e acompañada do que se denominou “tempo cognitivo lento” que é o funcionamento caracterizado pola lentitude, pola tendencia a estar nas nubes ou a soñar esperto.

## 1.2 Causas da TDAH

Hai certo consenso en que as causas do TDAH son de orixe neurobiolóxica, e que afectan, de maneira especial, aínda que non só, a rexións frontais do cerebro encargadas das funcións executivas. Segundo os expertos, esta problemática está relacionada cunha alteración no neurodesenvolvemento a partir dunha determinada predisposición xenética.

Pola súa natureza, é frecuente que as persoas afectadas por TDAH tamén presenten outros trastornos ou problemas, que se dan con máis frecuencia da que sería esperable. (Dislexia, TEA - Asperger, ...)

De acordo con todo o indicado, cómpre ter en conta que o TDAH non é un problema trivial e pasaxeiro, pois pode ocasionarlles ás persoas que o sofren significativos prexuízos no seu funcionamento na vida cotiá (vida familiar, desempeño educativo, relacións sociais, laborais ou de parella). Non obstante, as intervencións e os tratamentos dispoñibles poden mellorar, sensiblemente, o curso destas dificultades e permitiulles ás persoas afectadas desenvólvense axeitadamente e levar a cabo unha vida escolar, social e laboral con éxito.

## 2. Manifestacións e síntomas do TDAH.

Sen dúbida, as manifestacións dun posible caso deste trastorno poden darse en múltiples situacións, contextos ou escenarios.

A seguir as características que poden servir de indicio para sospeitar a presenza do TDAH:

### 2.1 Manifestacións relacionadas coa inatención

- Non adoita prestarlles atención suficiente aos detalles ou incorre en erros, por descoido, nas tarefas escolares, no traballo ou noutras actividades. Por exemplo: pasa por alto detalles ou esqueceos, o seu traballo é impreciso.
- A miúdo ten dificultades para manter a atención en tarefas ou en actividades lúdicas. Por exemplo: ten dificultade para manter a atención durante unha conferencia, despíntase durante as conversacións ou nas lecturas longas.

- Normalmente non escoita cando se lle fala directamente e a súa mente parece que está noutro lugar, mesmo en ausencia de elementos promotores de distracción.
- Non acostuma a seguir as instrucións e non remata as tarefas escolares, encargos ou obrigas no ámbito do traballo escolar. Por exemplo: comeza as tarefas, pero rapidamente perde a concentración e despíntase facilmente.
- A miúdo ten dificultades para organizar as tarefas e as actividades. Por exemplo: ten dificultade para manexarse en tarefas con varios pasos, para manter os seus materiais e as súas pertenzas en orde, traballa de forma desorganizada, manexa mal o tempo, e presenta dificultade para cumprir os prazos.
- Normalmente evita, desgústase ou resítese a dedicarse a tarefas que requiren un esforzo mental continuado. Por exemplo: realizar as tarefas escolares ou domésticas, redactar traballos ou informes, cubrir formularios ou revisar textos extensos
- A miúdo extravía obxectos necesarios para as súas tarefas ou actividades. Por exemplo: perde os seus materiais escolares, lapis, libros, carteiras, documentos, ferramentas, chaves, lentes, teléfonos móbiles...
- É habitual que se distraia por estímulos irrelevantes. As persoas adolescentes e adultas poden distraerse cos propios pensamentos.
- Acostuma a ser descoidado nas actividades diarias. Por exemplo: á hora de facer tarefas, de cumprir encargos, de devolver chamadas, de pagar facturas ou de cumprir coas súas citas.

## 2.2 Manifestacións relacionadas coa hiperactividade

- A miúdo móvese, repica cos dedos, mans e/ou cos pés sobre unha superficie imita o son do tambor ou retórcese no asento.
- Acostuma a érguese do asento en situacións nas que é impropio facelo. Por exemplo: érguese do seu sitio na aula, na oficina, no posto de traballo ou noutras situacións que requiren permanecer no sitio.
- Adoita correr ou saltar excesivamente en situacións nas que é impropio facelo. Nas persoas adolescentes ou adultas pode limitarse a sentimentos subxectivos de inquietude.
- Normalmente ten dificultades para xogar ou para dedicarse a actividades de ocio tranquilamente.
- Acostuma a estar en movemento, sen acougo. Por exemplo: é incapaz ou sente gran incomodidade para estar sen moverse durante un tempo longo, como en restaurantes, en reunións, ...; e mesmo pode dar a sensación de que sente desacougo e que lle custa estar como as demais persoas.
- A miúdo fala en exceso.

### 2.3 Manifestacións relacionadas coa impulsividade:

- Acostuma a precipitar respostas antes de que rematen as preguntas. Por exemplo: remata as frases dos demais, ou non pode esperar a súa quenda nunha conversa.
- A miúdo ten dificultades para esperar a súa vez. Por exemplo: ten dificultades para esperar nunha fila.
- Acostuma a interromper as demais persoas. Por exemplo: interrompe as conversas, os xogos ou as actividades, colle e emprega as cousas das demais persoas sen permiso, métese no que outras ou outros están a facer ou quítalles o seu posto.

### 2.4 Manifestacións relacionadas co funcionamento escolar.

- O ámbito escolar é, seguramente, o lugar no que máis repercusión ten o TDAH para a vida cotiá do alumnado afectado e onde son máis evidentes as súas dificultades. **O alumnado con TDAH adoita amosar pouca produtividade no traballo escolar e obtén, co tempo e de forma persistente, malos resultados académicos, que ocasionan un crecente fracaso escolar.** O profesorado pode apreciar como características máis salientables no funcionamento escolar do alumnado con TDAH as seguintes:
- **Precisan supervisión individual para comezaren as tarefas e para mantérense traballando nelas. Non as inician de xeito autónomo.**
- **Precisan instrucións individuais, porque non escoitan as instrucións xerais dadas ao grupo.**
- **Teñen un ritmo de traballo moi lento.** Traballan de xeito lento e/ou con frecuentes interrupcións e non dan rematado a tempo.
- **Producen un traballo escolar de pouca calidade (desordenado, con moitos erros, etc.).**
- **Teñen mal rendemento nos exames e nos controis, peor do esperable polo seu nivel de dominio da materia.**
- **En xeral, o seu rendemento escolar está por debaixo do que poderían ter.**
- Así mesmo, con frecuencia e **canto máis intensa é a impulsividade-hiperactividade, teñen problemas para cumprir as normas e as instrucións da aula, manéxanse ruidosamente e distorsionan a súa marcha xeral, ata o punto de que cando faltan á escola “a clase vai máis tranquila”.** De aí que ese alumnado requira maior supervisión ca o resto para conseguir un comportamento aceptable.
- Por outra parte, o funcionamento escolar **a medio e longo prazo do alumnado con TDAH caracterízase frecuentemente,** baixo nivel de rendemento, **atraso escolar,** repeticións de curso,
- Tamén son frecuentes dificultades relativas á convivencia escolar, sancións, medidas correctoras etc.

- Debido a todo o mencionado, este alumnado presenta un maior risco de absentismo e de abandono escolar temperán.

## 2.5 Manifestacións relacionadas co funcionamento socioemocional

En xeral, as nenas e os nenos con TDAH, dende o punto de vista socioemocional, caracterízanse polo seguinte:

- Teñen problemas para facer amizades na escola, e para conservalas.
- Son rexeitados, ou ben ignorados, polos seus compañeiros e compañeiras.
- Prestan pouca atención aos desexos e aos sentimentos das demais persoas.
- Frústranse facilmente.
- Teñen dificultade para comprender as relacións sociais, e “meten a pata” frecuentemente.
- Cambian de estado de ánimo con moita frecuencia, e desmoralízanse facilmente.
- Cústalles respectar as regras dos xogos.
- Son testáns e enfádanse con moita frecuencia.
- Presentan unha baixa autoestima, inseguridade e dependencia excesiva das persoas adultas.
- Presentan estados emocionais extremos e pouco axustados á realidade.
- Responden moito mellor aos incentivos de carácter inmediato.
- Teñen dificultades para calmarse e autocontrolarse, unha vez que se alteran por algo.
- Acostuman a estaren implicados en problemas (discusións, pelexas) nos recreos, no comedor, no transporte.
- Amosan desinterese e pouca motivación polo logro escolar.
- Viven no presente e ignoran as consecuencias futuras.

## 3.Pautas e estratexias de intervención para o equipo educativo.

Estas pautas e estratexias serven para beneficiar tanto o alumnado con TDAH coma o resto do grupo, e son o referente na actuación docente diario para o profesorado.

### 3.1 Estilos docente do profesorado.

Funciona ben o profesorado que harmoniza as normas claras e coherentes e consistente no tempo coa empatía e co reforzo positivo. **Os estilos permisivo ou autoritario son negativos nestes casos.**

### 3.2 Localización da alumna ou do alumno na aula.

- **Debe estar sentado cerca da mesa do profesorado e ao lado de compañeiras ou compañeiros que lle sirvan de modelo de tranquilidade, de orde e de axuda.**
- **Debe evitarse a proximidade a portas, fiestras, papeleiras e lugares de maior tránsito, así como a estímulos sonoros ou visuais.**
- **En actividades individuais, este alumnado deberá ocupar unha mesa separada, orientada cara a mesa do profesorado.**
- O alumnado con TDAH debe estar nunha aula con bo clima de traballo e, a ser posible, na que non coincida con alumnado con problemáticas semellantes.

### 3.3 Organización da mesa

Enriba da mesa só estarán os materiais que necesite para realizar a tarefa, e, ao remate, deberá recollelos e gardalos, e hase de evitar que acabe xogando con eles e convertendo a mesa nun pequeno taller.

### 3.4 Consensuar normas de convivencia básicas na aula

Negociaranse co alumnado unhas cantas normas de funcionamento (non moitas) e as consecuencias do seu cumprimento e incumprimento. Estas normas debe escribilas o propio alumnado, han de estar visibles na aula, e deben ser repasadas, con frecuencia, polo conxunto da clase.

**O profesorado eviará os enfrontamentos verbais e retadores cando se esixe o cumprimento das normas. Aconséllase firmeza, sen implicarse emocionalmente, e non culpar diante das compañeiras e dos compañeiros (o alumnado con TDAH non actúa así porque quere, senón porque non pode evitar ese comportamento). Manter un ambiente estruturado, motivador e con rutinas predicibles axudalle ao alumnado a sentirse seguro e a saber o que ten que facer en cada momento.**

### 3.5 Adaptacións ordinarias do currículo.

Adaptar o currículo ás capacidades, ao estilo de aprendizaxe e ás necesidades do alumnado é sempre a primeira e a mellor resposta para solucionar os problemas de aprendizaxe e de conduta.

**Para o alumnado con TDAH, as medidas de adaptación do currículo non significativas carácter ordinario son imprescindibles e obrigadas e veñen reflectirse basicamente nas orientacións que se mencionan neste documento.**

**Antes e durante a realización das actividades.**

No tratamento educativo con alumnado con TDAH dá resultado:

- Alternar actividades teóricas con traballo práctico.
- **Antes de empezar unha actividade, hai que explicala de xeito claro e sinxelo, e asegurarse de que a entendeu todo o alumnado.**
- Utilizar estratexias para captar a atención inicial como cambios de entoación, xesticulación e dramatización.
- **Segmentar as actividades longas e limitar o número destas (mellor facer tres correctas ca cinco incorrectas).**
- **Supervisar frecuentemente a realización, para reforzar positivamente ou para reconducir a execución ou as distraccións.**
- Utilizar reforzos e apoios visuais na instrución oral.
- Combinar actividades máis estimulantes con outras menos motivadoras.
- Variar os exercicios, para que non se aburra.
- Conseguir a colaboración dun compañeiro ou dunha compañeira “responsable”, para que lle axude a comprender e a realizar as tarefas.
- Utilizar reforzos positivos para motivar (eloxios privados e públicos, colocar os seus traballos no taboleiro da clase, levar os traballos á casa cunha felicitación, utilizar un sistema de puntos ou economía de fichas, etc.).

### **3.6 O papel dos compañeiros. A titoría entre iguais.**

Nas aulas que contan con alumnado con TDAH hase de:

- Potenciar a aprendizaxe cooperativa, onde aprende xunto alumnado diferente.
- Promover a aprendizaxe en grupos interactivos.
- Promover a realización de debates.
- Procurar que as compañeiras e os compañeiros do alumnado con TDAH lle poidan axudar a realizar as tarefas, que o ignoren cando quere chamar a atención con condutas inadecuadas e que lle presten axuda cando atende e se centra nas tarefas.



- Cando se realicen traballos en grupo hai que ser coidadosos coa localización do grupo (debe estar próximo ao profesorado) e coa elección das compañeiras e dos compañeiros (deben ser aquelas e aqueles que siran de modelo de tranquilidade, orde e axuda)

### 3.7 Tarefas na aula e deberes para a casa

É necesario:

- **Reducir e fragmentar as actividades.**
- Supervisar os exercicios e asegurarse de que entendeu o que ten que facer.
- **Utilizar reforzos e apoios visuais na instrución oral.**
- **Non sobrecargar de tarefas para a casa, e seleccionar ben aquelas que se consideren máis importantes.**

### 3.8 As estratexias expositivas do profesorado

Debemos ter en conta que a **memoria de traballo** do alumnado con TDAH adoita presentar algunhas dificultades características:

- 1- Capacidade limitada da cantidade de información que pode reter simultaneamente.
- 2- Escasa duración temporal na que se pode manter a información.

**Para compensar esta carencia, á hora de explicar, o profesorado debe** ter en conta as seguintes estratexias:

- Antes de empezar, ha de asegurarse de que atende.
- Utilizar frases curtas e claras.
- Manter o contacto visual e permanecer cerca.
- Focalizar a atención nos conceptos “clave”.
- Utilizar estímulos visuais e modificar o ritmo da exposición, coas debidas pausas.
- Presentar a idea principal explicitamente ao principio da explicación.
- Utilizar estratexias de categorización e imaxes mentais de conceptos.
- Implicala ou impicalo, promovendo a súa participación con preguntas sinxelas.

- Proporcionarlle un sistema de tutoría dun compañeiro ou dunha compañeira que lle axude a revisar os puntos fundamentais da explicación, e promover que o alumnado con TDAH explique os conceptos a estudantes con máis dificultades ca el.
- Por outra parte, o profesorado debe asegurarse de que o alumnado o mira aos ollos, que entende o exposto e, de ser o caso, que copiou o sinalado. Con esta finalidade formularánselle algunhas preguntas, para que as poida responder correctamente.

### 3.9 Como deben ser a avaliación, os exames e/ou probas escritas?

Para mellorar o éxito das probas escritas é **necesario e obrigado facerlle adaptacións das mesmas ao alumnado:**

- **Utilizar diferentes formas e instrumentos de avaliación.**
- **Que os exames escritos sexan curtos e con preguntas breves, cerradas, claras e con vocabulario sinxelo.**
- **Complementar os exames escritos de forma oral, cando se observa que están incompletos.**
- Alternar a forma de presentación das cuestións que ten que responder o alumnado (de forma oral, escrita ou coas novas tecnoloxías).
- **Pactar a fórmula máis idónea para realizar os exames (oral ou utilizando o ordenador), debido ás dificultades de escritura dalgún alumnado con TDAH.**
- **Deixar máis tempo para os exames ou probas escritas, incluso dividilas en dúas sesións, e ser flexibles na súa duración.**
- **Presentar escrito o texto dos exames, salientando as partes máis importantes de cada cuestión e, no caso de preguntas complexas, diferenciando ben cada tarefa.**
- **Deixar suficiente espazo entre as preguntas, e supervisar a súa comprensión e execución.**
- **Posibilitar que o alumnado que o desexen poidan recuperar, durante a avaliación, os exames suspensos.**
- **Pedir e comprobar que revisan os traballos e os exames antes de entregalos.**

### 3.10 Uso da axenda.

A axenda é un instrumento moi útil, imprescindible para o alumnado con TDAH, tanto para servir de canle de comunicación coa familia, coma para lle axudar ao alumnado a levar ao día as súas tarefas. De aí que a axenda debe:

- **Supervisarse pola familia e polo profesorado, tratando de que o alumnado aprenda a usala.**
- **Servir para que o profesorado escriba diariamente algo positivo e poderanse mencionar, a continuación, aspectos que hai que mellorar.**
- **Usarse para que as familias e o alumnado coñezan, con antelación suficiente, as datas dos exames, os contidos que teñen que preparar, as datas para entrega de traballos, os libros de lectura, etc.**
- **Usarse para reforzar e eloxiar o bo rendemento e comportamento.**

### **3.11 Estratexias para mellorar a atención na clase.**

A atención pode mellorarse:

- Negociando co alumnado períodos curtos de atención cando realiza tarefas, de cara a ir aumentando a súa duración de forma progresiva.
- Reforzando o esforzo polo aumento de tempo de atención.
- Incluindo actividades onde poida ter éxito, segmentando en fases as máis difíciles e negociando un tempo para rematar cada unha.

### **3.12 Estratexias para mellorar a motivación e a autoestima.**

Débese:

- Fomentar unha relación positiva entre o alumnado e o profesorado.
- Coñecer o seu estilo de aprendizaxe, as súas capacidades, as súas preferencias e motivacións.
- Ofrecerlle ao alumno experiencias de éxito reforzando calquera pequeno logro na aprendizaxe e/ou na conduta.
- Ofrecerlle confianza e expectativas positivas, facéndolle correccións respecto á súa tarefa e achegando propostas de mellora.
- Axudarlle a coñecer e a manexar as súas emocións (baixa tolerancia á frustración, dificultades para atrasar a gratificación).
- Evitar avaliar sempre negativamente e proxectar expectativas de éxito.

### **3.13 Estratexias para controlar e mellorar a conduta.**

Como o obxectivo é aumentar os comportamentos axeitados e diminuír os comportamentos inadecuados, deben cambiarse os antecedentes e as consecuencias para que o comportamento do alumno/a cambie, o que supón comprender as características do TDAH.

Hai que amosar unha actitude tolerante, flexible e paciente, e o profesorado debe actuar como un modelo de conduta reflexiva para o alumnado xa que adoitamos aprender máis por observación que polo que se lles di, escoitan ou polas reprimendas.

Pódense utilizar como criterios xerais de manexo da conduta os seguintes:

- O reforzo positivo de condutas adecuadas ou aproximacións á mesma aínda que as condutas do alumno/a sexan imperfectas.
- **Evitar as recriminacións verbais, corrixir en privado e felicitar en público.**
- **Ignorar os comportamentos de chamadas de atención que non son moi molestos.**
- Permitir momentos de descanso, como levantarse, borrar o encerado, repartir cadernos, facer recados.
- Utilizar puntos para conseguir premios ou incentivos.
- Establecer consignas non verbais co alumnado para advertilo do incumprimento dalgunha norma.
- Anticiparse e prever situacións que poidan presentar problemas.
- Evitar a acusación, ridiculización, etiquetaxe moral ou estigmatización.
- Retirar a atención. Ignorar as condutas inadecuadas, sempre que sexa posible, favorecerá a súa desaparición.
- Realizar entrevistas periódicas individuais co alumnado sobre o seguimento e motivación da conduta e sobre o seu traballo.
- Favorecer que os demais xoguen con el ou con ela e que os ignoren cando se portan mal.
- Facer contratos de conduta adaptados á idade do alumnado.

### **3.14 Estratexias para mellorar a reflexividade.**

- Ensinar técnicas útiles para a mellora no funcionamento cognitivo e no control da atención.
- Proporcionar estratexias de memorización.
- Ensinar estratexias diferentes para un mesmo problema, co fin de aprender a xeneralizar.
- Fomentar o traballo en grupo, xa que a cooperación mellora as estratexias analíticas e a conduta.
- Non presentar actividades con límite rigoroso de tempo, o que favorece a impulsividade e a tendencia a “saír do paso”.

- Proporcionar axuda para o repaso e a autoavaliación.

### 3.15 Compartir responsabilidades na aula.

Pódense aproveitar os materiais para lle dar responsabilidades sobre o seu coidado e utilización: repartir, recoller, ordenar, facer fotocopias, borrar o encerado.

Ao mesmo tempo, esas accións permítenlle moverse de vez en cando e descansar para poder recuperar a atención.

### 3.16 Estratexias de intervención nas dificultades específicas da aprendizaxe.

Hai que atender o posible atraso escolar que pode asociarse ao TDAH, polo que debe prestarse especial atención ao tratamento da lectura, da comprensión escrita, da expresión escrita, da numeración, do cálculo e da resolución de problemas matemáticos.

### 3.17 Outras técnicas e programas específicos de modificación de conduta e mellora cognitiva.

Utilízanse para favorecer o cambio de comportamento a través dunha serie de estratexias. Con elas preténdese reducir ou eliminar as condutas problemáticas e fortalecer as condutas adecuadas. As máis eficaces no tratamento do TDAH son:

- **Técnicas para incrementar a conduta desexada**, como o reforzo positivo e a economía de fichas
- **Técnicas para reducir as condutas non desexadas**, como retirar a atención diante dunha conduta inadecuada, reforzar condutas alternativas, privalo de obter reforzamento etc.
- **Programas específicos para a mellora de procesos cognitivos e funcións executivas:**
  - Autoinstrucións de Meinchembaum
  - Solución de problemas.
  - Autoobservación.
  - Atribución causal adecuada dos éxitos e dos fracasos.
  - Habilidades sociais.
  - Atención
  - Memoria
  - ...

### 3.18 Realizar entrevistas regulares entre o profesorado e a familia.

A evolución positiva do alumnado dependerá da actuación do profesorado e do apoio da súa propia familia. Cómpre establecer entrevistas periódicas do profesorado titor coa familia (aconsellable cada 2 ou 3 semanas) para intercambiar información sobre os progresos nos planos académico, social e emocional, así como sobre as dificultades atopadas e as estratexias compartidas para superalas.